

ב"ה

**"הריני מקבל עלי
מצות עשה של
ואהבת לרעך כמוך"**

**- קובץ למורה מס' 3 -
שבט-אדר**

"מצות אהבת ישראל היא שער הכניסה, אשר דרך בו יכול האדם לבוא לפני ה' אלוקים להתפלל"

(היום יום ב' תמוז)

לפניכם קובץ סיפורים נוסף בנושא אהבת ישראל, אותם תוכלו לספר לתלמידים, כהכנה לתפילה, אחת לשבוע (עדיף בתחילת השבוע).
התלמידים יאזינו לסיפור שיקרב לליבם את המסרים הנלמדים בתקופה זו במסגרת הנושא השנתי "ואהבת".
לאחר כל סיפור מופיעות נקודות לדיון קצר, שיוודא שהתלמידים הבינו את מסר הסיפור והפנימו מה הוא מלמד אותנו.
רוב הסיפורים בקובץ זה עוסקים בנושא התקופתי "גדול השלום". בהתאם לכך נשאל בסיום כל סיפור איזו תוצאה טובה הושגה במהלך הסיפור.
ידוע כוחו של הסיפור החסידי לטעת בלב השומעים יראת שמים ומידות טובות. אין ספק שסיפורי "הריני", יסייעו לתלמידים לגשת לתפילה בצורה ראויה.

* * *

שימו לב:

הסיפורים מופיעים כאן בלשון לא מעובדת, ומיועדים לקריאה על ידכם, על מנת לספר אותם לתלמידים בשפה המתאימה להם.

* * *

מומלץ למנף את הסיפור והדיון להחלטה שבועית עם התלמידים בנושא אהבת ישראל. לצורך כך תמצאו באתר שלטים עם פתיח קבוע: **"הריני מקבל עלי..."**, המיועדים להשלמה שבועית של ההחלטה הכיתתית ותלייה בכיתה.

אכפתיות אמתית

(סיפור לרגל כ"ב שבט)

הגברת ריטה מלשטיין, יצאה עם משפחתה מברית המועצות בשנת תשל"ה והם הגיעו לעיר ניו יורק. ריטה חיפשה להביא פרנסה למשפחתה ומצאה עבודה בחנות פאות בשכונת קראון הייטס החב"דית.

בצהרי יום בהיר אחד, צלצל הטלפון בסלון הפאות. ריטה הרימה את השפופרת, ממנה בקע קולה של אשה מבוגרת שדיברה ברוסית. האשה בקשה את בעלת הבית. "היא איננה" השיבה ריטה, "תוכלי להתקשר מחר בבוקר ולשוחח עמה" המשיכה באדיבות.

"תודה רבה" ענתה האשה. וריטה באה להניח את השפופרת ולנתק. אך האשה המבוגרת שעל הקו המשיכה ושאלה, "ומה שמך?". ריטה ענתה לשמה והאשה הנחמדה מעבר לקו המשיכה להתעניין "ספרי לי מי את ומהיכן את?". למשמע תשובתה של ריטה, המשיכה האשה להתעניין בעבודתה, היא שאלה על התאקלמותה בעיר החדשה והיכן נמצאת משפחתה שהשאירה מאחור.

השיחה שהתנהלה בשפת האם של ריטה הייתה קולחת וריטה נהנתה מאד מהאשה ששוחחה עימה. היא חשה באכפתיות אמיתית מעברו השני של הקו. כעבור מספר דקות שאלה ריטה את האשה של הקו לשמה ובקשה ממנה להציג את עצמה. "גברת שניאורסון" נשמעה התשובה.

ריטה הייתה בהלם. היא החלה לבקש את סליחת הרבנית על שדיברה כך בישרות ולא נהגה בנימוסים המתאימים. "לא ידעתי עם מי הכבוד לשוחח" התנצלה בכנות מעומק ליבה.

הרבנית הרגיעה אותה ואמרה כי אין כלל בעד מה להתנצל. היא המשיכה בשיחה ושאלה את ריטה האם יש דבר מה שביכולתה לעזור לה.

ריטה סיפרה כי אצל אמה שהגיעה עימה מברית המועצות, התגלתה מחלה קשה בשלב מתקדם. וכי הרופאים אינם נותנים לה יותר מחודשים ספורים לחיות. עליה מוטלת פרנסת שני בניה, מהם היא מצפה לרוות נחת ואין לה זמן לסעוד את אמה.

הרבנית שאלה אותה היכן מאושפזת האם החולה, והאם יש ביכולתה להעניק עזרה וסיוע. "מה עוד ביכולתי לעזור לך ולמשפחתך?" שאלה הרבנית, וריטה ביקשה כי היא תברך את אמה וילדיה.

הרבנית ביקשה ממנה כי תשלח את שני בניה לתלמוד תורה והמשיכה, "ובנוגע לאמר, אל תדאגי הכל יהיה בסדר" נתנה את ברכתה.

סיפור מס' 14 | שבוע פרשת משפטים (י"ח-כ"ד שבט)

ריטה מסיימת כי אמה שאובחנה במחלה הקשה, האריכה ימים עוד עשרים וארבע שנים שלמות נגד כל תחזיות הרופאים.

(על פי סיפורה של הגברת ריטה מלשטיין בראיון לתוכנית 'המפגש שלי' של חברת JEM)

דיון "הריני" כיתתי בעקבות הסיפור:

- למה לדעתכם הרבנית האריכה בשיחה עם האשה הזרה?
- איזו תוצאה טובה הושגה בסיום הסיפור?

נח ליפול לכבשן האש

העיר ניקלשבורג לבשה חג. קטנים וגדולים, יצאו אל עבר שערי העיר לקבל את פני הגאון הגדול מליסה, רבי יעקב לוברבוים, בעל ה'חוות דעת וה'נתיבות למשפט'.

הגאון הגדול נעתר להזמנתו של רב העיר רבי מרדכי בנט לבוא ולבקר בעירם ניקלשבורג ולדרוש בפני הקהל.

רעש פעמי המרכבה וצהלות הסוסים החלו נשמעים והנה ניצבה דמותו של הגאון רבי יעקב בשער העיר, מביט מחלון המרכבה. הילדים נפנפו בדגליהם, המבוגרים קראו בקול גדול "ברוכים הבאים בשם השם", התרגשות הקהל הייתה בשיאה.

אך שיא השיאים אמור היה להיות למחרת היום, בדרשתו המופלאה של הגאון הנודע בבית המדרש הגדול. נושא הדרשה כבר נתלה שלושה ימים קודם לכן ולמדני העיר כבר שקדו על מראי המקומות לסוגיה.

ובהגיע היום, כל יהודי ניקלשבורג תפסו את מקומותיהם בבית המדרש, דרוכים ומכוונים לשמוע את דברי התורה המופלאים מהאורח הנכבד.

רבי יעקב החל בדרשתו. הוא החל להרצות את הסוגיא מן הגמרא בטוב טעם, המשיך בפיסקי הגאונים וחידושי הראשונים והמשיך בקושיות על השיטות השונות. הקהל היה מהופנט לחידושי התורה שיצאו קולחים מפיו בהירים ונהירים.

"זהו חידוש גדול" קטעה קריאת השתוממות את רצף הדברים, היה זה קולו של רב העיר.

"ומה בכך?" השיב הגאון מליסה בשלווה.

"הרי ישנה הגמרא בירושלמי" החזיר רב העיר, בהקשותו על דברי הגאון.

הגאון הגדול השתתק. נראה היה כי אין בפיו תשובה לקושיה. הוא השיב כי יתייחס לכך בהמשך, אך מכאן ואילך הוא החל למסור את השיעור במהירות, השיעור הסתיים והדרשן הנודע הלך לאכסנייתו.

הקהל היה שרוי במבוכה גדולה. בייחוד רב העיר עצמו, שחש כי הוא בייש את האורח הנכבד ופגע בו. הוא מיהר אל האכסניה וביקש את סליחתו של הגאון. "אנא מחל לי" התחנן. הגאון מצידו השיב כי אין בעד מה לבקש מחילה ואין הוא כועס כלל. הוא בירך את רב העיר ופטר אותו לשלום.

דעתו של רב העיר לא שקטה, המחשבות המייסרות על הזלזול בכבוד התורה שגרם לא הניחו לו כל הלילה. בבוקר השכם, טרם יצא הגאון מליסק מניקלשבורג חזרה אל עירו, הגיע אליו שוב רב העיר וביקש את סליחתו על שאירע.

סיפור מס' 15 | שבוע פרשת תרומה (כ"ה שבט-א' אדר)

הגאון ביקש ממנו לעלות עימו אל המרכבה. שם, כאשר ישבו רק שניהם, הגאון תירץ לו במילים אחדות וגאונות את קושייתו על הדרשה.

הרב שמע את התירוץ הנפלא, התפעל מאד וקרא "התירוץ כפתור ופרח! אך מדוע לא תירץ הגאון את הקושיא בעת הדרשה?!"

השיב לו הגאון "וכי יעלה בדעתך שאסתור את דברך בפני קהל עדתך?! הלא כזאת לא יתכן! העדפתי להישאר כביכול ללא תשובה."

הרב קיבל את הדברים בהתפעלות ונפרד מן הגאון באהבה ובידידות. בדרשת יום השבת קודש נעמד הרב לפני ארון הקודש בבית הכנסת, סיפר לציבור את אחרית הדבר ודרש לקהל את תירוץ הגאון מליסה, דבר דבור על אופניו.

וסיים הרב ואמר לקהל עדתו "דעו לכם כי יותר משלמדנו הגאון את דברי תורתו, למדנו שיעור אמת באהבת ישראל וכבוד הזולת!"

(על-פי 'בין הדגים לזמירות' לפרשת בחוקתי)

דיון "הריני" כיתתי בעקבות הסיפור:

- מה היה קורה, אם הגאון האורח כן היה מפריך מיד בשעת הדרשה, את שאלתו של רב העיר?
- איזו תוצאה טובה הושגה במהלך הסיפור?

סלח לנו מחל לנו כפר לנו

היה זה כאשר התאספו המתפללים באותה השנה לתפילת 'כל נדרי' בליל יום הכיפורים. שניים מהמתפללים הקבועים בבית הכנסת היו נתונים בתוך סכסוך ארוך שנים והדבר השפיע על אוירת השלום בבית הכנסת. כמידתו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום, רב הקהילה, רבי נח גד ווינטרוב, השקיע מאמצים רבים לפשר ולהשכיך שלום ביניהם אך השניים דבקו במריבה המיותרת. גם לפני החג, קרא להם הרב והפציר בהם להשלים, הוא אף אמר להם שתפילות החג לא תוכלנה להתנהל, כאשר מריבה כזו תלויה ועומדת והם אינם מוכנים למחול זה לזה. אך השניים לא קיבלו את הדברים, ודבקו בריב ובכעס.

והנה, בהתקדש החג, הגיעו כולם לבית הכנסת אפופים חרדת קודש עטויים ב'קיטל' הלבן כמלאכים. בזה אחר זה הוצאו שלושה ספרי התורה מההיכל, ההתרגשות הייתה בשיאה. החזן מתכונן ברטט וביראה להתחיל כ-ל נ-ד-ר-י...

לפתע, עולה על בימת הקריאה הצדיק רבי נח גד ומכריז בקול מלא רגש של אהבת ישראל, כי הלילה לא יגשו להתפלל את תפילת כל נדרי עד כי שני המתפללים לא יתפייסו ביניהם! "אם יהודים לא יכולים להתפייס ביניהם ולמחול אחד לשני, אין טעם להתפלל ביום כיפור" הכריז הרב באזני הקהל המשתאה.

לא היה אחד שהעז לערער על קביעתו של הצדיק. אך הניצים מסרבים להתפייס. גם הרגע המיוחד הזה לא הצליח לרוקן מליבם את הכעס זה על זה.

חלפה שעה ארוכה, והקהל ממתין בדממה לראות מה יקרה. לאחר זמן מה ליבו של אחד מהם החל להראות סימני כניעה אולם חברו-יריבו נותר עיקש ואטום, הוא אינו מוכן להתרצות.

הזמן התארך, ועצביהם של המתפללים כבר מרוטים, אך תפילת כל-נדרי לא מתחילה. כאשר ראה הסרבן שרק בגלל עקשנותו מתעכב הציבור כולו, בחר לעזוב את בית הכנסת תוך שהוא מפטיר כי לעולם לא יסלח ליריבו המר והציבור מוזמן להתפלל בלעדיו.

הקהל הקדוש היה בטוח שבכך נגמר הסיפור, אבל לא כך קרה...

הצדיק רבי נח גד לא חס על כבודו. הוא קם ויצא במהירות מבית הכנסת בעקבות אותו יהודי שכבר הספיק להתרחק מעט. הוא קרא לעברו: "אתה יכול ללכת, אבל דע לך, כי כל עוד לא תסכים לסיים את המחלוקת, אני לא אוכל להתחיל להתפלל את תפילת 'כל נדרי'..."

סיפור מס' 16 | שבוע פרשת תצווה (ב'-ח' אדר)

המילים שיצאו בקול נרגש מן הלב החם והרחום של הצדיק, חדרו כחץ בליבו של אותו יהודי והמיסו אותו כמים. בהחלטה נחושה של רגע, בחר לסוב על עקבותיו לחזור לבית הכנסת ולמחול ליריבו על הכול.

עיני כולם היו נתונות באותה שעה בפתח בית הכנסת לראות כיצד ייפול דבר. והנה מופיעים בפתח בית הכנסת הרב הצדיק ואתו היהודי הסרבן. לרגע חשבו כי הצדיק ויותר על דרישותיו ועתה ייפתחו בתפילת כל נדרי מבלי שהשלום המיוחל יגיע.

אולם, לנגד עיניהם המשתאות, ניגש היהודי הסרבן הישר למקומו של יריבו המר, ובקול חנוק מדמעות הכריז לפניו "אני מוחל לך על כל מה שחטאת כנגדי, אנא מחל לי, אחי!"

עיני כל הקהל התמלאו דמעות של רגש. דמעות של סליחה ומחילה, של טהרה וקדושה.

בשעת לילה מאוחרת, כאשר בתי הכנסת האחרים כבר סיימו מזמן את תפילת ליל יום הכיפורים, החלה בשכונת נווה שלום ביפו תפילת 'כל נדרי' זכה וטהורה... "תפילת 'כל נדרי' כזאת", העידו לימים מתפללי בית הכנסת, "הייתה בהתעוררות מופלאה של תשובה ומעשים טובים שכמותה לא חווינו מעולם".

(על פי נכדו, הרב שבתאי ווינטרוב)

דיון "הריני" כיתתי בעקבות הסיפור:

- בסיפור יש יותר מ"עקשן" אחד. מי העקשנים, ועל מה התעקש כל אחד מהם?
- איזו תוצאה טובה הושגה במהלך הסיפור?

משלוח מנות של אליהו הנביא

(סיפור לפורים)

השמש שקעה, והערב ירד על העיר ברדיטשוב. זה עתה יצאה תענית אסתר ויהודי העיר, אנשים נשים וטף, התקבצו בבית הכנסת לשמוע את קריאת המגילה.

בעוד הקהל ממתין, ניגש השמש אל רבי לוי יצחק, ולחש על אוזנו דבר מה. הרבי קם מכסאו והחל לצעוד לעבר הדלת. הקהל כולו נעמד לכבוד הרב וכולם ליוו אותו במבטיהם עד שנעלם בפתח בית הכנסת.

בלשכת הרב הסמוכה, המתינה לרב אישה לבושה סחבות ובידה תרנגול, שאלה בפיה על כשרותו. "רבי" אמרה האשה, "מה דין התרנגול?" הרב הביט בתרנגול ובחן אותו היטב. "טרף" פסק הרב, "התרנגול אסור באכילה".

האשה החלה לבכות בכי מר. "אוי רבי!" זעקה. "במטבעות האחרונות שהיו לי קניתי את התרנגול. בעלי חלוש וחולה וזקוק למרק עוף לבריאותו, גם ילדיי הקטנים זקוקים למעט עוף". "אוי! אוי! מה אעשה???" געתה האשה בבכי.

רבי לוי יצחק הביט באשה המסכנה והעלובה, וליבו התמלא ברחמים. "אל דאגה". הרגיעה. "השם יתברך עוזר לכולם, ובודאי יעזור גם לך". הרב שאל לשמה ולכתובתה ושלח אותה לשמוע את המגילה בהיכל בית הכנסת.

האשה פנתה לבית הכנסת והרב יצא בעקבותיה, אך פניו מועדות אל ביתו. בהגיעו לביתו ניגש אל השולחן העמוס בכל טוב. הוא נטל בידיו סל והחל למלאותו. חלות ודגים, עופות ומיני תרגמה. משנתמלאה הסלסלה, כיסה אותה הרב במפה לבנה ויצא בצעדים מהירים אל עבר קצה העיר, אל ביתה של האשה.

משמצא הרב את הבית, נקש הוא על הדלת ונכנס פנימה. העוני והעליבות הביטו בו מכל עבר. מחדר פנימי הוא שמע קול חלוש: "זאת את ביילה? מה עם ה'שאלה' על העוף?" "פורים שמח!" השיב רבי לוי יצחק. "השם שלח לכם משלוח מנות. אכלו ושתו בשמחה וטוב לבב, הלא פורים היום!" הוא הניח את הסלסלה העמוסה בכל טוב על השולחן וערך אותו כיאה וכיאות. כשסיים יצא מן הבית ושב בזריזות אל בית הכנסת.

באותה שעה בבית הכנסת המלא בכל אנשי העיר, המתין הקהל בחוסר סבלנות. "לאן נעלם הרב" תמהו. "הרי הצום כבר יצא לפני שעה ארוכה ועדיין לא התחלנו את קריאת המגילה".

והנה נכנס הרב, ניגש אל מקומו והחל בתפילת ערבית. בשעת קריאת המגילה אותה קרא רבי לוי יצחק בעצמו הייתה ניכרת על פניו שמחה גדולה ומיוחדת.

סיפור מס' 17 | שבוע פרשת כי תשא (ט'-ט"ו אדר)

לאחר התפילה וקריאת המגילה, פנו הקהל איש לביתו. מה רבה הייתה הפתעת הרבנית בהגיעה לביתה. "להיכן נעלמו כל המגדנות והמעדנים שהכנתי לכבוד החג?" התפללה. אך כשראתה את פניו המאירות של בעלה הבינה כי הוא זה שלקח את המאכלים וכי מעשים טובים נעשו עמם. היא כבר תסתדר ותערוך את שולחן החג מן השאריות.

ובקצה העיר האשה העניה יצאה מביתה וקראה לחברותיה "נס נעשה לי, אליהו הנביא הביא לנו משלוח מנות מלא בכל טוב".

אנשי ברדיטשוב הבינו כי רבם הצדיק הוא המלאך הטוב שדאג לאשה ולמשפחתה ומיד הזדרזו ושלחו משלוחי מנות מלאים בכל טוב לרב ולמשפחתו, וכמובן שלא שכחו גם את משפחתה של האשה העניה.

פורים שמח שכזה, לא ראתה ברדיטשוב זמן רב!

(מעובד על-פי הספר "חגי ישראל ומועדיו" בהוצאת קה"ת)

דיון "הריני" כיתתי בעקבות הסיפור:

- למה לדעתכם לא חיכה הרבי מברדיצ'וב עד לאחר סיום קריאת המגילה, כדי לשלוח אוכל למשפחה העניה?
- איזו תוצאה טובה הושגה במהלך הסיפור?

לקבל בשביל לתת

"אבא אמר שלא אזוז מכאן אם לא אקבל שש מצות!"

דרישתו הנחרצת של הנער משה, גרמה מבוכה רבה בבית האדמו"ר רבי אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולען. מלחמת העולם השנייה היתה לקראת סיומה, ובאירופה היו מקומות בודדים - כמו העיר צ'רנוביץ, בה התרחש המעשה - שיהודים היו בה חופשיים לנפשם, אך העוני והדחקות היו לאין שיעור.

לאחר מאמצים אדירים הצליח הרבי מסקולען, שנודע כל חייו כבעל חסד מופלג, להשיג כמות של קמח חיטה שמורה משעת קצירה לאפיית מצות. הפעיל הרבי את כל היהודים יראי השמים שהיו בחצרו, הם עבדו יום ולילה במרוץ נגד השעון והרבי מסקולען הכריז שכל יהודי באזור יכול להגיע ולקבל בחינם מצות לליל הסדר.

הכמות הייתה מוגבלת מאוד, ולא ניתן היה לדעת כמה יהודים יבואו. בנוסף, אי אפשר להעדיף יהודי אחד על פני יהודי אחר. לכן התקיימה החלוקה בשיטת 'כל הקודם זוכה' והוגבלה לשלוש מצות לכל בית אב. לא משנה מהו גודלו או מידת חשיבותו: שלוש מצות ותו לא.

כעת, ממש לפני פסח, הגיע בנו של הרה"ק רבי ברוך הגר, הרבי מסערט-ויז'ניץ, שברח לצ'רנוביץ בחוסר כל, אל הרבי מסקולען בשליחות אביו. הוא אמר שאביו, הרבי מסערט-ויז'ניץ, דורש לקבל שש מצות. לא פחות.

הרבי מסערט-ויז'ניץ צפה שהרבי מסקולען יתנצל ויגיד שהכמות מוגבלת ואין באפשרותו להעניק יותר משלוש מצות. לפיכך ציווה את בנו, משה, שלימים היה ראש ישיבת סערט-ויז'ניץ בארץ הקודש, שיתעקש בכל תוקף לקבל שש מצות. בלעדיהן - מוטב שלא ישוב הביתה...

הרבי מסקולען נבוכ מאלו. הוא ידע היטב שכל מצה נוספת שייתן לרבי מסערט-ויז'ניץ תהיה על חשבון יהודי אחר, אולם כיצד אפשר לסרב לצדיק ששלח את בנו וציווה עליו לא לשוב הביתה ללא שש מצות...

לאחר לבטים מרובים החליט הרבי מסקולען לתת לרבי ברוך הגר שש מצות. אם יהודי קדוש כמותו מתעקש - כנראה יש דברים בגו.

חזר הנער משה אל אביו ובאמתחתו אוצר נדיר: שש מצות פסחיות טריות.

הגיע ובא ליל הסדר על צ'רנוביץ החשוכה, בתי היהודים מורקו ונוקו מכל פירור חמץ. יהודים חזרו מבתי הכנסת לאחר תפילת ערבית כשהם מחישים פעמיהם ללכת לקדש על היין ולפתוח באמירת ההגדה כמצוות היום.

סיפור מס' 18 | שבוע פרשת ויקהל (ט"ז-כ"ב אדר)

בביתו של הרבי מסערט-ויז'ניץ חיכתה לנער משה שליחות נוספת: "קח שלוש מצות", ציווה הרבי מסערט-ויז'ניץ את בנו, "לך אל ביתו של הרבי מסקולען והבא לו אותן".

מיד כשהגיע אל הבית, נוכח הנער הצעיר לראות את חכמתו של אביו הקדוש: בני משפחתו של הרבי מסקולען עמדו אובדי עצות ותהו מה יעשו: ליבו הטוב של אביהם לא מלאו להשאיר יהודים בלי מצות, וכאשר הגיע היהודי האחרון שהתחנן לקבל שלוש מצות מצווה - העניק לו הרבי מסקולען את מצותיו שלו ונותר ללא מצות כלל...

כעת, עם בואו של משה, בנו של הרבי מסערט-ויז'ניץ - אורו עיניהם. "אבא ידע שהרבי מסקולען יחלק את כל המצות ליהודים ולו עצמו לא יישאר מאומה", הסביר הבן. "לכן ציווה עלי להתעקש ולקחת שש מצות מראש. עתה - לאחר שקיבלו כל יהודי העיר את מצותיהם ואיש לא יבוא לבקש מצות - שלח אותי אבא עם המצות של הרבי מסקולען..."

(מפי הרב אברהם פוקס [דרשו])

דיון "הריני" כיתתי בעקבות הסיפור:

- מה לדעתכם הרגיש הנער משה כשהיה צריך להתעקש לקבל יותר מצות מכולם?
- איזו תוצאה טובה הושגה במהלך הסיפור?

מצות של שלום בית

הרבי מאפטא, המכונה 'האוהב ישראל', היה זהיר באופן מיוחד מפני חשש של חמץ בפסח. במיוחד היה מקפיד על שלוש המצות שמהן היה אוכל בליל-הסדר. הוא עצמו היה מתעסק באפייתן ולא נתן לאיש להתקרב אליהן. מיד בתום אפייתן היה אורזן באריזה כפולה ומשמרן בפינה מיוחדת, בחדר מיוחד שהותקן לקראת החג לאחסון מצות אלה וכל יתר המצות.

מידי שנה, עריכת הסדר אצל הרבי נעשתה ברוב עם, וההכנות לחג היו בהתאם. הרבנית טרחה ועמלה במטבח, ובמקביל ניצחה ביד רמה גם על אלה שעסקו בשאר ההכנות: סיוד הקירות, מירוק הרהיטים, ועוד ועוד.

נהוג היה בעיר אפטה, שבימים הסמוכים לחג היו עוברים גבאי הצדקה מבית לבית ומלקטים מצרכים שונים לעניי העיר. בראש וראשונה, היו אוספים מצות, וגם על ביתו של הרבי לא פסחו הגבאים, כמובן.

כשהגיעו לבית הרבי, היו ידיה של הרבנית מלאות עבודה. היא הורתה לאחד השמשים לגשת לחדר המצות ולקחת מן המצות שלוש מצות עבור גבאי הצדקה.

הגיע ערב החג והרבנית ניגשה לעריכת השולחן. והנה, שומו שמים - המצות המיוחדות של הרבי נעלמו. ליבה של הרבנית פג. במהירות שיחזרה את כל מה שאירע והבינה כי השמש, בתום-לב, בחר דווקא במצות המיוחדות של הרבי כדי לתיתם לגבאים!

לבה של הרבנית נפל בקירבה. דבר כזה טרם אירע בבית. מה תעשה עתה? כיצד תוכל לספר זאת לרבי? במחשבה מהירה החליטה להעלים את הדבר. הן ממילא אין כל אפשרות להשיב את הנעשה. מדוע אפוא להסב לרבי עוגמת-נפש מיותרת? נטלה הרבנית שלוש מצות אחרות והניחה אותן מול מקום מושבו של הרבי.

בעיר אפטה התכונן לקראת הפסח זוג צעיר. זה להם הפסח הראשון לערוך את החג בצוותא. בערב החג, משנכנס הבעל למטבח, מצא את רעייתו עוסקת בהכנת קניידלאך מקמח מצה.

הבעל, שהיה ירא-שמים ונזהר כל ימיו ממצה שרויה, נרעש ממראה עיניו והרים קול זעקה: "שרויה בפסח!". הרעיה הצעירה הגנה על עצמה בטענה כי אמה וסבתה אף הן אכלו 'שרויה' בפסח. הבעל התכעס וצעק שלא העלה על דעתו שצריך להבהיר דבר פשוט כל-כך, אולם האשה עמדה על שלה והצהירה כי לא תשנה ממנהג אימותיה.

סיפור מס' 19 | שבוע פרשת פקודי (כ"ג-כ"ט אדר)

הרוחות בבית התלהטו. בהגיע ליל הסדר היתה האווירה בבית הזוג הצעיר עגומה למדי. הבעל לא אכל מתבשיליה של רעייתו, והביט בלב מתפלץ בקניידלאך העולים על השולחן.

בביתו של הרבי מאפטא, היתה אווירת ליל-הסדר עילאית ומרוממת. הרבנית שמחה על התבונה שהדריכה אותה לא לספר לבעלה על עניין המצות. קודם לכן, כשהגיע זמן אכילת המצה, החסיר ליבה פעימה, אך מיד נרגעה. התנהגותו של בעלה לא חרגה מהרגיל. הוא נטל בידי את המצות, בירך עליהן בכוונה רבה כהרגלו, כאילו לא אירע דבר. ליל-הסדר עבר בשמחה ובהתרוממות-רוח.

ימים אחדים לאחר הפסח הופיע אותו זוג צעיר בביתו של הרבי. הם סיפרו לו על המריבה הגדולה שפרצה ביניהם בנושא המצה השרויה, וביקשו את עצתו.

הרבי הרהר קלות ולפתע פנה אל שמשו וביקשו לקרוא לרבנית. הרבנית נכנסה פנימה תמהה במקצת. "ספרי להם בבקשה אילו מצות אכלתי השנה בליל הסדר", פנה אליה הרבי.

לשונה של הרבנית דבקה לחיקה. מה? האמנם ידע בעלה? האם רוח-הקודש פיעמה בו? בלית-ברירה נאלצה הרבנית לחשוף את סיפורן האמיתי של המצות.

פנה הצדיק מאפטא אל הבעל הצעיר ואמר: "רואה אתה, אני, שהקפדתי על הידור המצות בליל-הסדר ידועה לכל, אכלתי השנה מצות רגילות, ככל האדם, ולא פציתי פה. ידעתי גם ידעתי, אך החרשתי כדי לא להפריע את שלום הבית. ראוי היה גם לך, שלמרות הקפדתך לא לאכול 'שרויה' בפסח, תמצא את הדרך לשכנע את רעייתך, בנועם ובסבלנות, ללכת בדרכך ולא להפריע את שלום ביתך בחג הפסח.

מיהרו שני בני הזוג להתכייס ופנו לביתם שמחים וטובי לב.

(על פי 'שיחת השבוע')

דיון "הריני" כיתתי בעקבות הסיפור:

- האם הרבי מאפטא ידע, אילו מצות יש לפניו בליל הסדר? מדוע לדעתכם הוא לא אמר על זה כלום?
- איזו תוצאה טובה הושגה במהלך הסיפור?

מצות של הכרת הטוב

הימים היו ימי השואה האיומה. גם על צרפת לא פסחו אימי המלחמה וצבא גרמניה פלש אליה והכניע חלקים נרחבים ממנה תוך זמן קצר. באיזורים אותם כבשו, הקימו הגרמנים ממשלת בובות שהשליטה את חוקי הנאציזם.

בטרם נכבשה, הייתה העיר ניס בדרום צרפת מקלט לפליטים יהודים רבים שברחו אליה מהאזורים אותם כבשו הנאצים, בין הפליטים היו הרבי והרבנית שנמלטו מפריז לעיר וישי ועם התקדמות הכוחות הגרמנים עזבו הם אל ניס.

היה זה בסיום חודשי החורף של שנת תש"א ובעוד שבועות מספר יחול חג הפסח. היהודים בעיר ניס היו אובדי עצות, מאין ישיגו מצות ויין? מחמת המצוקה, רבני העיר הוציאו פסק הלכה המאפשר לשתות תה במקום יין לארבע הכוסות.

ר' וולף רייכמן, חסיד בעלזא ירא שמים ומדקדק במצוות שנקלע אל העיר, ניסה וחיפש בכל דרך לאפות מצות כשרות לחג הפסח.

באחד הימים, נקישות נשמעו בדלת ביתו של ר' וולף. בפתח ניצב אברך צעיר עטור בזקן שחור ולראשו כובע ברט. בפיו הייתה בקשה, כי אם יעלה בידיו של ר' וולף והוא יצליח לאפות מצות כשרות, יואיל הוא בטובו להודיע לו. ר' וולף נענה לבקשתו והצעיר מסר את כתובת ביתו ופנה לדרכו.

*

באותם ימים החלה הרבנית במקביל לדאוג במאמצים למצה שמורה עבור הרבי. היא פנתה לבחור יהודי שלצורך עבודתו למען הצבא הצרפתי היה לו היתר לנסוע למדינות הסמוכות. ובקשה ממנו, כי בנסיעתו המתוכננת לשווייץ יסור לכתובתו של מר שמרלינג, חסיד חב"ד המתגורר בציריך והוא ישיג למענם מצות שמורות ומהודרות.

הבחור נענה לבקשתה, ובהגיעו לציריך, בירת שווייץ, הוא פנה למר שמרלינג ופירט את בקשתו, להשיג מצות שמורות ומהודרות עבור חתנו של הרבי הרי"צ הנמצא בניס שבצרפת.

מר שמרלינג השיב כי אין לו די מצות בביתו על מנת לחלק לאחרים, אך ביכולתו להביא בכל זאת שבע מצות משלו. לאחר מכן, הלכו הם יחדיו אל עוד שני חסידים חב"ד שהתגוררו אז בעיר וביקשו מכל אחד מהם עוד שבע מצות עבור הרבי. הם נענו לבקשה בשמחה, ובנסיעתו חזר לצרפת היו לצעיר היהודי עשרים ואחת מצות שמורות למהדרין.

סיפור מס' 20 | שבוע פרשת ויקרא (א'-ז' ניסן)

הוא הלך לביתם של הרבי והרבנית והביא להם את הסחורה היקרה והנדירה. לשמחתם לא היה גבול והם הודו לו בחום.

*

יומיים טרם חג הפסח שוב נשמעו הנקישות על דלתו של ר' וולף. הפעם הייתה בידי של האברך הצעיר חבילה ארוזה היטב. ר' וולף פתח את דלת הבית לרווחה, ותהה למראה החבילה הסגורה שבידיו.

להפתעתו של ר' וולף, פתח האברך הצעיר את החבילה, הוציא מתוכה מצות שמורות ואמר: "כשם שהיה יפה מצידך אז להציע לי מצות, כעת אני מבקש להציע לך." סיים את דבריו ונתן לו את חבילת המצות המהודרות.

לימים, כאשר התפרסם שמו של הרבי מליובאוויטש ז"ה ר' וולף שזהו אותו אברך צעיר שהגיע במיוחד לביתו להביא לו את המצות הנדירות.

(על פי סיפור קרוב משפחתו של ר' וולף רייכמן בראיון לחברת JEM)

דיון "הריני" כיתתי בעקבות הסיפור:

- ניתן לשער שהמצות בתקופת המלחמה, היו כמעט המזון היחיד לפסח שהיה לרבי ולרבנית. האם הרבי היה חייב לתת מהם לר' וולף?
- איזו תוצאה טובה הושגה במהלך הסיפור?